

A long, straight paved path lined with mature trees in a park setting. The path is made of light-colored paving stones and runs through a dense canopy of green trees. The trees are tall and have thick trunks. The ground is covered with dry leaves and some picnic tables are visible on either side of the path. The overall atmosphere is peaceful and natural.

Parc del meridià

Per a situar i localitzar un punt sobre la superfície de la terra, l'esfera terrestre s'ha dividit en una sèrie de línies imaginàries denominades *paral·lels i meridians*. Els paral·lels són cercles menors paral·lels a l'equador, que és el cercle màxim perpendicular a l'eix de la terra i que dividix a esta en dos parts iguals (hemisferi nord i hemisferi sud). Els meridians són cercles màxims que passen pel pol nord i el pol sud i, per tant, són perpendiculars a l'equador.

Es denomina *latitud* d'un lloc a l'arc de meridià comptat des de l'equador fins al lloc. La latitud nord és quan el lloc es troba en l'hemisferi nord i latitud sud, en cas contrari.

La *longitud* és l'arc de l'equador mesurat des del meridià de Greenwich fins al meridià del lloc. Es denomina longitud est quan el lloc es troba a l'est del meridià de Greenwich i longitud oest en cas contrari. Qualsevol lloc sobre la superfície de la terra pot ser localitzat unívocament per mitjà de les seues coordenades geogràfiques (latitud i longitud), que són sempre la intersecció d'un paral·lel amb un meridià.

Els paral·lels i els meridians es troben representats en totes les cartes, mapes i globus terraqüis, de manera que, coneixent les seues coordenades geogràfiques, és fàcil localitzar qualsevol lloc seguint el corresponent meridià i paral·lel i trobant la seua intersecció.

Actualment, gràcies als moderns sistemes de posicionament GPS, podem conèixer les coordenades d'un lloc de forma ràpida i senzilla però açò no ha sigut sempre així. Encara que des de l'antiguitat, es coneixen mètodes per a calcular la latitud (lo més senzill és mesurar l'altura de l'estrela polar sobre l'horitzó), en el segle XVIII, el problema d'obtindre la longitud en el mar era el dilema científic més espinós de l'època.

Al no poder mesurar la longitud, els marins no podien conèixer la seua situació en el mar a penes perdien de vista la costa, la qual cosa desembocava la majoria de les vegades en prolongacions excessives dels dies de navegació i, en el pitjor dels casos, en catastròfics naufragis.

Ja en 1598, el Rei espanyol Felip III va oferir una generosa pensió vitalícia a aquell que fóra capaç de resoldre el problema de la longitud, encara que van ser molts els que ho van intentar, motivats per la generosa recompensa (inclús el famós Galileu va aportar un mètode) cap de les solucions proposades aconseguia resoldre el problema de forma clara i ab la suficient precisió. També, altres nacions van establir premis semblants (Portugal, Holanda, Venècia) però ab resultats semblants.

En 1675, el Rei Carles II d'Anglaterra va fundar l'Observatori Reial de Greenwich perquè "ab la major exactitud i cuidat es rectificaren les taules dels moviments dels cels i els llocs de les estreles fixes per a perfeccionament de l'art de la navegació".

Posteriorment, en 1714, davall el mandat de la reina Anna d'Anglaterra, es va promulgar el Decret de la Longitud, en el que s'oferia una recompensa de 20.000 lliures (l'equivalent a diversos milions d'euros en l'actualitat) a qui aportara un mètode per a determinar la longitud en alta mar ab un error no superior a mig grau de cercle màxim.

El problema ho va resoldre un rellotger anomenat Harrison que va inventar un cronòmetre marí ab una precisió desconeguda fins a la data. Este rellotge s'ajustava a l'hora del Meridià de Greenwich abans d'eixir de port i mantenia la mateixa durant tota la travessia amb sorprenent exactitud.

D'esta manera, ab l'ajuda de taules nàutiques elaborades en l'Observatori de Greenwich que indicaven les hores de pas dels astres mes visibles del firmament pel Meridià de Greenwich, va ser possible calcular la longitud en alta mar ab la precisió requerida.

Meridià de Referència

Com s'ha dit anteriorment, la longitud es mesura des del meridià de Greenwich. En principi, qualsevol meridià que s'adopte com a meridià de referència és vàlid i ha de ser citat en les cartes i mapes que l'utilitzen perquè estes resulten d'utilitat.

Al llarg de la història, cada país ha utilitzat com a meridià de referència aquell que més s'acomodava als seus interessos. A Espanya, s'ha utilitzat com a meridià de referència en diverses èpoques el que passa per l'illa canària de l'Hierro, el meridià de Madrid i el meridià de Sant Ferran a Cadis.

Ab l'avanç de la navegació i les ciències, es va fer patent la necessitat de fixar un meridià comú per a tots els països com a origen de longituds i temps. A l'octubre de 1884, es va celebrar a Washington la *Conferència Internacional del Meridià* a fi de fixar un meridià de referència mundial tant per a la cartografia com per a funcions astronòmiques i d'origen de temps. En esta conferència va ser aprovat el Meridià de Greenwich per a estos propòsits.

Apunts d'història

La mesura del temps i el Meridià de Greenwich

A part de ser el meridià origen de l'escala de longituds, el Meridià de Greenwich juga un paper molt important en la mesura del temps. Així es va establir el dia universal, que comença quan és mitjanit en el Meridià de Greenwich, dividint-se la terra en 24 fusos a efectes de l'hora.

Cada fus està delimitat per dos meridians ab una diferència de longitud de 15° , que és el resultat de dividir els 360° de la circumferència en 24 parts iguals. El fus horari 0 té com a meridià central al Meridià de Greenwich i està delimitat pels meridians $7'5^\circ\text{E}$ i $7'5^\circ\text{W}$.

Tots els llocs situats en un mateix fus horari tenen la mateixa hora legal. La diferència horària entre dos fusos contigus és d'una hora. S'avançarà el rellotge si anem cap a l'est i es retardarà en cas d'anar cap a l'oest. Les sigles GMT (Greenwich Mean Time), la traducció literal de les quals és temps mitjà en Greenwich, s'afegien a qualsevol esdeveniment temporal per a indicar que està referit a l'hora de Greenwich i que no existisquen dubtes sobre el moment exacte en què es produirà tal esdeveniment.

A Espanya, a efectes civils, s'aplica l'hora del Meridià de Greenwich des de l'1 de gener de 1901 (establert per Reial Decret de 26 de juliol de 1900). Abans d'eixa data, cada municipi tenia la seua pròpia hora local. Així, mentres a Castelló eren per exemple les 11 del matí, a Madrid eren les 10:45 i en La Corunya les 10:30.

El desenvolupament dels moderns mitjans de transport, en especial el ferrocarril, va fer que sorgira la necessitat establir una hora comuna per a tota la nació a fi que els horaris tingueren coherència i quan se citava un esdeveniment temporal, este quedara inequívocament definit. Amb açò podem afirmar que l'hora legal en tots els pobles i ciutats de l'Espanya peninsular, es correspon ab l'hora local de Castelló (les illes Canàries es corresponen geogràficament amb el fus -1, és a dir una hora menys).

Posteriorment, per Reial Decret de 3 d'abril de 1907, es va establir que la Marina Espanyola adoptara com a primer meridià el Meridià de Greenwich.

No s'ha de confondre l'hora legal ab l'hora oficial. L'hora oficial és l'establida pel Govern d'un país per raons econòmiques o d'unificació d'horaris. Es diferencia de la legal en nombres enters. A Espanya, es va afegir a l'horari oficial una hora d'avanç ab l'hora legal des de 1940 (adoptant l'hora de centreuropa GMT+1h), ab la qual cosa, l'avanç de l'hora oficial respecte a la legal en l'actualitat és d'una hora a l'hivern i dos a l'estiu.

Greenwich-Castelló

Entre 1792 i 1804, Castelló va jugar un paper decisiu en l'establiment de la mesura del meridià i va rebre diverses expedicions destinades a fixar la coordenada.

El famós matemàtic i astrònom Pierre François Méchain ja es va traslladar a Castelló per a dotar d'exactitud el meridià de París. Es va instal·lar en la capital de la Plana per a intentar resoldre els conflictes horaris i de localització de l'època però el 20 de setembre de 1804, Méchain va morir a causa de la febra groga.

L'any 1988, la ciutat de Castelló es va interessar per precisar el pas del meridià per la ciutat i per la casual confluència entre esta línia mestra i el paral·lel 40, i va iniciar els tràmits per a adquirir l'emblemàtic lloc.

Després dels mesuraments, l'any 1988, l'Institut Geogràfic Cadastral d'Espanya, en col·laboració ab l'Ajuntament de Castelló, va construir un monòlit per a assenyalar tal vèrtex i, en el seu entorn, es va adequar el Parc del Meridià, una zona representativa de la ciutat de gran bellesa paisatgística, lloc emblemàtic en què naix La Marjaleria, que compta ab una important riquesa en flora i fauna.

Des de 1991 fins a l'actualitat, el Parc del Meridià ha sigut objecte de diversos treballs la finalitat dels quals ha sigut reordenar i netejar este lloc. Entre 1999 i 2003, es va realitzar la primera senda central que travessa el Parc i, posteriorment, es va dissenyar una segona senda més ampla. Entre 1995 i 1996, l'Ajuntament va drenar les séquies i va continuar realitzant llabors de neteja en el Parc.

CASTELLÓ

Un punt emblemàtic

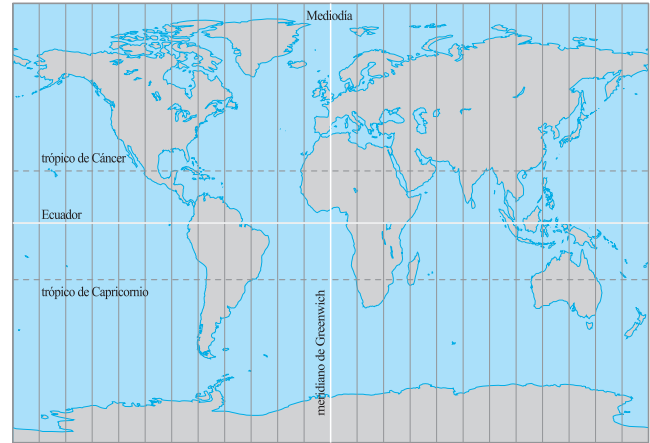
En tots els mapes apareix, i no obstant, molts habitants de Castelló ho desconeixen. No saben que Castelló és ciutat de pas del Meridià de Greenwich i el paral·lel 40.

En el moment en què es van establir les línies imaginàries que delimitarien tant les distàncies com els fusos horaris, Castelló va ser de vital importància ja que diferents experts van prendre com a referència el punt estratègic de la ciutat per a establir els mesuraments.

Este punt en concret passa pel Parc Meridià i, des de l'any 2002, un grup de veïns reclama l'atenció que es mereix este punt estratègic, tenint en compte que el pas del meridià o de qualsevol línia imaginària genera en nombroses localitats del món la creació de monuments o rutes que representen la memòria col·lectiva d'una zona, simbolitzen la seua identitat i estableixen el seu patrimoni i riquesa cultural.

El Parc del Meridià és també punt digne de ressenya per ser el lloc on naix la Marjalera, zona d'especial valor ecològic de Castelló que compta amb séquies, zones humides i espècies vegetals i animals, algunes d'elles en perill d'extinció.

0 h. 1 h. 2 h. 3 h. 4 h. 5 h. 6 h. 7 h. 8 h. 9 h. 10 h. 11 h. 12 h. 13 h. 14 h. 15 h. 16 h. 17 h. 18 h. 19 h. 20 h. 21 h. 22 h. 23 h. 24 h.
0 -11 -10 -9 -8 -7 -6 -5 -4 -3 -2 -1 0 +1 +2 +3 +4 +5 +6 +7 +8 +9 +10 +11 +12

	PUNTOS	LATITUD	LONGITUD
A	Castellón	40° Norte	0°
B	Kigali	2° Sur	30° Este
C	Islas Azores	38° Norte	30° Oeste
D	Manaus	3° Sur	60° Oeste

El **parc del Meridià**, ab una extensió de 10.780 m², està situat en el terme municipal de Castelló de la Plana, en plena Marjal castellenca. La **Marjaleria** és un aiguamoll d'aigües subterrànies recorregut per infinitat de xicotetes séquies que desemboquen en altres majors i estes, al seu torn, arriben fins al mar.

El parc acull també l'ermita de la **Mare de Déu de l'Assumpció**, que es va construir en 2006, convertint-se en la primera construcció d'esta classe que es va fer en la província de Castelló des de l'any 1947. En ella, es poden celebrar misses i qualsevol acte litúrgic demanant autorització. Dins de l'ermita, es troben les imatges de la Mare de Déu de l'Assumpció, Sant Antoni i la Mare de Déu de Lledó.

Parc del Meridià

Estes són les espècies animals que es poden trobar en Parc Meridià:

Palput (<i>Upupa epops</i>)	Tórtora turca (<i>Streptopelia decaocto</i>)
Soliguer vulgar (<i>Falco tinnunculus</i>)	Teuladí Comú (<i>Passer domesticus</i>)
Pit-roig (<i>Erithacus rubecula</i>)	Garseta comú (<i>Egretta garzetta</i>)
Avió roquer (<i>Ptyonoprogne rupestris</i>)	Trist (<i>Cisticola juncidis</i>)
Cagarnera (<i>Carduelis carduelis</i>)	Bugadera blanca (<i>Motacilla alba</i>)
Papamosques gris (<i>Muscicapa striata</i>)	Blauet (<i>Alcedo atthis</i>)
Tord (<i>Turdus philomelos</i>)	Busquereta arrebossat (<i>Sylvia atricapilla</i>)
Estornell negre (<i>Sturnus unicolor</i>)	Rossinyol comú (<i>Luscinia megarhynchos</i>)
Terrier comú (<i>Hippolais polyglotta</i>)	Bitxac comú (<i>Saxicola torquata</i>)
Busqueret de cap negre (<i>Sylvia melanocephala</i>)	Mosquiter comú (<i>Phylloscopus collybita</i>)
Blanca (<i>Pica pica</i>)	Esplugabous (<i>Bubulcus ibis</i>)
Gafarró (<i>Serinus serinus</i>)	Cueta torrentera (<i>Motacilla cinerea</i>)
Forniguer (<i>Jynx torquilla</i>)	Tòtil (<i>Alytes obstetricans</i>)
Carboner comú (<i>Parus major</i>)	Sargantana ibèrica (<i>Podarcis hispanica</i>)
Carboner tió (<i>Phoenicurus ochrurus</i>)	Musaranya comuna (<i>Crocidura russula</i>)
Falcià comuna (<i>Apus apus</i>)	Granota comuna (<i>Rana perezi</i>)
Pinsà vulgar (<i>Fringilla coelebs</i>)	Renoc comú (<i>Bufo bufo</i>)
Oroneta comuna (<i>Hirundo rustica</i>)	Rata penada comú (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)
Merla comuna (<i>Turdus merula</i>)	Tortuga europea (<i>Emys orbicularis</i>)
Verderol comú (<i>Carduelis chloris</i>)	Mostela (<i>Mustela nivalis</i>)
Agró Blava (<i>Ardea cinerea</i>)	Ratolí casolà (<i>Mus musculus</i>)
Avió comú (<i>Delichon urbica</i>)	Serp d'aigua (<i>Natrix maura</i>)
	Serp de collaret (<i>Natrix natrix</i>)

fauna

El **Parc del Meridià** és un nucli de supervivència de diferents espècies d'aus que aprofiten la seua estada en la nostra terra per a niar, criar i recuperar forces per a realitzar les travessies quilomètriques que els conduïxen fins al Nord d'Àfrica.

fauna

Fartet

Samaruc

Espinós

Martinet ros

Arpella de Marjal

Entre les espècies qualificades en **perill d'extinció** en el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçades podem observar les següents classes en el Parc del Meridià

Entre les espècies d'arbres que podem trobar estan:

Ametler (*Prunus Amygdalus*)
Nispro (*Eryobotria Japonica*)
Bresquillera (*Prunus Pérsica*)
Perera (*Pyrus Communis*)
Om (*Ulmus Minor*)
Lledoner (*Celtis Astrales*)
Llorer (*Laurus Nobilis*)
Morera (*Morus Alba*)
Palmera (*Phoenix Silvestri*)
Taronger (*Citrus Aurantium*)
Mandariner (*Citrus Reticulata*)
Llimera (*Citrus Limonum*)
Magraner (*Punica Granatum*)
Olivera (*Olea Europea*)
Figuera (*Ficus Carica*)
Llentiscles (*Pistacea Lentiscus*)
Baladre (*Nerium Oleander*)
Salzes (*Salix*)

flora

També la **vegetació** és característica en el cor i els marges del parc.

festes populars

L'Ajuntament de Castelló i l'Associació de Veïns del Parc del Meridià promouen cada any diferents activitats per a impulsar la zona i atraure el nombre més gran de ciutadans a este emblemàtic punt. Les festes populars que se celebren en la zona són:

Festes de Sant Antoni

Les festes de Sant Antoni, patró dels animals, se celebren a finals de gener ab la tradicional benedicció d'animals, exhibicions d'animals i entrega de les coquetes de Sant Antoni beneïdes. La festa, que s'inicia ab una missa en l'ermita, continua ab un porrat popular i la típica foguera de Sant Antoni i inclou mascletà i castell de focs. Més de 800 persones van participar en 2007 en este singular festeig.

Festivitat de la Mare de Déu d'Agost

La festivitat de la Mare de Déu d'Agost es prolonga quatre dies. En el Parc del Meridià, cada jornada festiva es dedica a un grup diferent de la població. La programació es repartix de la manera següent:

Dia 12: Inauguració de les festes ab pirotècnia, berenar per a les persones majors, sopar popular ab torrà de sardines, música i castell de focs artificials.

Dia 13: Despertà popular ab pirotècnia, esmorzar de dones, dinar monumental, jocs infantils i d'adults, concursos de guinye't, sopar popular amb ball i castell de focs.

Dia 14: Despertà popular ab pirotècnia, esmorzar, dinar monumental, jocs infantils i d'adults, concursos de guinye't, sopar popular, ball, concursos de disfresses i castell de focs artificials.

Dia 15: Despertà popular ab pirotècnia, missa de la Mare de Déu de l'Assumpció, porrat popular, paella monumental, concursos de postres, entrega de trofeus i fi de festes ab un castell de focs artificials.

El Parc del Meridià organitza també activitats esportives perquè participen persones de totes les edats:

Pedalada popular al setembre

La pedalada popular és idònia per a unir esport i observació del Medi Ambient i sempre se celebra el primer diumenge de setembre. Es traça un recorregut pel Parc Meridià i es visiten així distintes zones de la Marjalera. La carrera ab bici inclou l'avitallament habitual de tota competició i, a més, la degustació posterior de porrat ab entrega de trofeus, regals, mascletà i castell de focs artificials.

Marxa popular a l'octubre

La marxa popular és un recorregut a peu per a visitar ab un ritme més tranquil les diferents àrees de la Marjalera. A la marxa li següen un picoteig i un dinar monumental.

Projectes

Ab la finalitat de donar a conèixer entre els ciutadans de Castelló este representatiu punt de la ciutat, l'Associació de Veïns del Parc del Meridià es proposa, entre altres projectes, **embellir la zona**, instal·lar un **rellotge de sol**, crear un **aula a l'aire lliure** per a mostrar la flora i fauna del Parc del Meridià i desenvolupar un **museu etnològic** en la caseta confrontant.

Crear un **aquari** ab les distintes espècies en extinció de la Marjalericà, ampliar la zona que comprén el parc i habilitar una **seu per a realitzar reunions i organitzar activitats** són altres dels projectes de l'Associació de Veïns del Parc del Meridià.

Este catàleg informatiu ha sigut elaborat gràcies a la participació de nombroses persones i entitats, entre elles, l'Associació de Veïns del Parc de Meridià, la Universitat Jaume I, Direcció Territorial de la Conselleria de Medi Ambient, Sindicat de Regs de Castelló, Arxiu Municipal de Castelló, GECEN, Associació Grup Au, Grup d'Estudi i Protecció dels Rapinyaires - GER-EA (Vila-real) i l'Associació d'Amics del Meridià de Greenwich i dels Rellotges de Sol.

Fotografia: Joan Castany i José Vicente Bort